

Nr 16

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vatten- och luftvårdens organisation, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 19 mars 1965 dagtecknad proposition, nr 97, vilken hänskjutits till jordbruksutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att godkänna de riktlinjer för vatten- och luftvårdens organisation som förordats i propositionen.

I propositionen nr 97 har under rubriken Nuvarande ordning m. m. lämnats en redogörelse för organisationsfrågans utveckling vad gäller vattenvården samt för nuvarande organisation på vattenvårdens, luftvårdens och naturvårdens områden (s. 3—8). Därefter har redogjorts för vattenvårds-kommitténs slutbetänkande angående vattenvårdens organisation m. m. (SOU 1964: 60) samt för däröver avgivna remissyttranden (s. 8—27).

Utskottet tillåter sig hänvisa till sagda delar av propositionen.

Efter förenämnda redogörelser har *departementschefen* i propositionen nr 97 anfört följande.

»Vetenskapen och tekniken har möjliggjort en allt intensivare exploatering av våra naturresurser. Denna exploatering, som framför allt är förknippad med den industriella utvecklingen, har utgjort grundvalen för välståndsutvecklingen i vårt land. Utvecklingen kännetecknas emellertid också av att naturen — marken, vattnet och luften — utsätts för en tilltagande förorening, som följer i den moderna teknikens och befolkningskoncentrationens spår. Föroreningen av naturen — framförallt vattnet och luften — framstår som en allt allvarigare samhällsfråga.

Våra vattenområden tillförs i stigande omfattning avloppsvatten från tätorter och industrier. Anläggande av reningsverk i allt större utsträckning under framför allt de senaste tio åren har dock medfört att ökningen av föroreningen genom det kommunala avloppsvattnet har kunnat hejdas. Föroreningen genom det industriella avloppsvattnet har däremot ökat kraftigt. Tillkomsten av nya föroreningsämnen i avloppsvattnet skärper ytterligare den allvarliga situationen. Samtidigt som våra vattentillgångar sålunda utsätts för en tilltagande förorening ökar behovet av vatten för olika ändamål. Enligt vissa beräkningar har den totala vattenförbrukningen i vårt land sedan år 1930 fyrdubblats och sedan år 1950 fördubblats. Industrien är den största vattenkonsumenten. Inte mindre än 80 % av den totala

förbrukningen faller på denna. Vissa bedömningar som gjorts beträffande den framtida vattenförbrukningen visar att förbrukningen kommer att stiga mycket kraftigt. Industrisektorns vattenförbrukning beräknas sålunda stiga i stort sett i takt med produktionsökningen. Kraftigt ökad vattenkonsumtion i våra hushåll är också att vänta. Moderna bostäder med tekniska hjälpmedel i hushållet och ökad hygienisk standard medför nämligen en ökad vattenkonsumtion.

Luftföroreningarnas skadliga inverkan på människornas hälsa har länge varit föremål för uppmärksamhet. Numera torde det vara klarlagt att luftföroreningarna innebär risker för såväl akuta som kroniska skador på den mänskliga organismen. Härtill kommer att luftföroreningarna genom bl. a. korrosion åstadkommer stora ekonomiska förluster. När det gäller källorna för luftföroreningarna kan främst nämnas rökutsläppen från industrier, bilavgaserna och utsläppen från värmecentraler.

På senare år har alltmer uppmärksammats de problem som sammanhänger med användningen av kemiska bekämpningsmedel — s. k. biocider — inom framför allt jordbruket. Bland andra företeelser, som kan betecknas som föroreningar i naturen, är nedskräpningen i våra marker, särskilt utmed kommunikationslederna. Ingrepp i naturen i form av t. ex. täktverksamhet, utbyggnad av vattenfall, sjöregleringar, av den tekniska utvecklingen betingade brukningsmetoder inom jord- och skogsbruk samt lokaliseringen av industrier kan också komma i konflikt med naturvårdsintressena.

Vid 1963 års riksdag framlades (prop. 71) förslag rörande riktlinjer för en intensifierad naturvårdsverksamhet från det allmännas sida. Dessa riktlinjer godkändes av riksdagen (JoU 11, rskr 139). I propositionen framhöll jag att det framstod som synnerligen angeläget att dels söka åstadkomma en rimlig avvägning mellan de olika krav som dagens samhälle ställer på naturen, dels se till att dess tillgångar också bevaras åt kommande generationer. En aktiv naturvårdspolitik från samhällets sida framstod därför som utomordentligt angelägen. Endast härigenom syntes det nämligen vara möjligt att åstadkomma den på lång sikt bästa hushållningen med naturvärdena.

Genom 1963 års riksdagsbeslut har grunden lagts för aktiva åtgärder inom naturvården från samhällets sida. En vidareutveckling av de allmänna riktlinjerna för denna politik kan nu ske sedan utredningsarbetet för en ny vattenvårdsorganisation slutförts. Jag har i det föregående lämnat en redogörelse för utredningsförslaget jämte däröver avgivna remissyttranden. Jag vill i sammanhanget erinra om att det mycket länge framstått som angeläget att samordna de statliga insatserna på vattenvårdens område. Frågan har vid flera tillfällen behandlats av riksdagen. I samband med beslutet vid 1958 års riksdag om den nu gällande organisationen underströks att organisationsfrågan icke fick anses vara slutgiltigt löst genom den då beslutade organisationen. Den nuvarande organisationen får alltså

anses vara ett provisorium. Jag finner det vara utomordentligt angeläget att åtgärder nu vidtas för att bringa vattenvårdens organisationsfråga till en definitiv lösning. Innan jag redovisar mina ställningstaganden rörande förslaget vill jag emellertid beröra vissa frågor av allmän innebörd rörande den framtida naturvårdspolitiken.

Det förslag, som låg till grund för prop. 1963:71, nämligen 1960 års naturvårdsutrednings betänkande Naturen och samhället (SOU 1962:36), omfattade icke vatten- och luftvården. Vad beträffar vattenvården, vars organisation då var föremål för överväganden inom vattenvårdskommittén, framhöll naturvårdsutredningen, att släktskapen mellan naturvården och vattenvården är så nära, att man i framtiden borde uppmärksamma varje möjlighet att på lämpligt sätt samordna verksamheterna eller i varje fall underlätta en samverkan mellan dem. I propositionen framhöll jag att goda skäl talade för att naturvården och vattenvården organisatoriskt samordnades men att denna fråga icke borde avgöras i det sammanhanget med hänsyn till att vattenvårdens organisation var föremål för särskild utredning. Vad luftvården beträffar ledde överväganden rörande dess organisation inom socialdepartementet till att år 1963 inrättades en särskild nämnd för att samordna olika åtgärder mot luftföroreningar.

En ändamålsenlig *administrativ organisation* för naturvårdsverksamhetens bedrivande är enligt min mening en viktig punkt i ett vidareutvecklat *handlingsprogram* för det allmännas medverkan i natur- och miljövårdsarbetet. Tillkomsten år 1963 av statens naturvårdsnämnd utgjorde en utomordentligt viktig etapp i uppbyggandet av administrativa resurser på naturvårdsområdet. Inrättandet samma år av statens luftvårdsnämnd var ett ytterligare betydelsefullt led i detta arbete. Vad som i dagens läge framstår som synnerligen angeläget på det organisatoriska planet är att dels samordna och effektivisera de splittrade resurserna på vattenvårdsområdet, dels åstadkomma en för hela naturvårdsområdet samlad, slagkraftig organisation.

Ett aktivt naturvårdsarbete försvåras i hög grad genom att tillräckligt säkert underlag i vissa fall ännu saknas. I vart fall torde naturvårdsarbetet vara starkt beroende av ett på vetenskaplig grund baserat material. Vidare torde tekniskt utvecklingsarbete vara en förutsättning för arbetet inom vattenvårds- och luftvårdsområdena. En annan viktig punkt i ett handlingsprogram torde därför vara att ställa ökade resurser till förfogande för *forskning och tekniskt utvecklingsarbete*, som snabbt kan nyttiggöras i det praktiska naturvårdsarbetet. I sammanhanget vill jag erinra om att f. n. anvisas icke obetydliga belopp för forsknings- och utvecklingsarbete på ifrågavarande område. En ansevärd del av den reguljära naturvetenskapliga och tekniska forskning som bedrivs vid universiteten och de tekniska högskolorna eller som bekostas genom forskningsråden är till gagn för naturvårdsarbetet. Vidare anslås särskilda medel för forskning, utveck-

lingsarbete och undersökningar av direkt betydelse för naturvårdsarbetet. Jordbrukets forskningsråd disponerar innevarande budgetår 380 000 kr. för biocidundersökningar, vilket belopp för nästa budgetår i proposition till riksdagen föreslagits bli uppräknat till 700 000 kr. För tekniskt utvecklingsarbete rörande vatten- och avloppsanläggningar disponerar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för innevarande budgetår 800 000 kr. Vidare disponerar luftvårdsnämnden för innevarande budgetår 100 000 kr. för undersökningar inom luftvårdsområdet, vilket belopp i årets statsverksproposition föreslagits bli höjt till 190 000 kr. för nästa budgetår. Tillsätandet i föl av naturresursutredningen — vilken har till uppgift att utreda och lägga fram förslag rörande naturresursforskningens organisation — torde vara den mest betydelsefulla åtgärden för att få till stånd en ändamålsenlig forskningsverksamhet på området. Jag vill vidare erinra om att Kungl. Maj:t den 11 februari i år tillkallat en särskild sakkunnig för förhandlingar med representanter för industrien om inrättande av ett av staten och industrien gemensamt finansierat forskningsinstitut för vatten- och luftvård.

En viktig del av en aktiv naturvårdspolitik är självfallet att *lagstiftningen* på området har en utformning, som ger de ansvariga myndigheterna möjlighet att hävda naturvårdsintressena mot andra konkurrerande intressen. Tillkomsten av naturvårdslagen, som trädde i kraft den 1 januari i år, är ett mycket betydelsefullt steg på detta område. Jag vill i sammanhanget vidare erinra om det inom immissionssakkunniga pågående arbetet med utformningen av en lagstiftning om immissioner, dvs. luftföroreningar, buller och liknande omgivningsstörningar från fast egendom. En sådan lagstiftning är av stor betydelse för ett aktivt natur- och miljövårdsarbete. Vidare bör nämnas att en ändrad lagstiftning på vattenvårdsområdet i syfte att åstadkomma ett bättre skydd av våra vattentillgångar genomförts senast år 1964 och ytterligare aktualiserats i olika sammanhang. Särskilda överväganden i detta avseende torde vara erforderliga.

Jag övergår här efter att närmare redovisa mina ställningstaganden rörande organisationen av vatten- och luftvården. När jag i det följande använder begreppet naturvård innefattar jag däri även vatten- och luftvård. Med naturvård avser jag sålunda naturvård i vidsträckt bemärkelse. I sammanhanget vill jag erinra om att 1960 års naturvårdsutredning ansåg, att begreppet natur omfattar berggrunden, de lösa jordlagren, vattnet och luften samt det härur framsprungna växt- och djurlivet i alla dess skiftande former.

Av vad jag tidigare anfört framgår att de organisatoriska resurserna på naturvårdens område i dagens läge är starkt splittrade. Detta utgör ett betydande hinder för en effektiv samhällelig insats i naturvårdsarbetet. En viktig förutsättning för att vi skall kunna komma till rätta med de allt allvarligare störningarna i naturen — inte minst föroreningarna — och för

att avdelade resurser för detta arbete skall kunna utnyttjas så effektivt som möjligt synes därför vara att de nuvarande organisatoriska resurserna inom hela naturvårdsområdet samordnas. Remissbehandlingen av vattenvårdskommitténs betänkande ger belägg för att det är en rationell handlingslinje att åstadkomma en sådan samordning.

Vattenvårdskommitténs förslag innebär, att statens vatteninspektion och väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå sammanförs till en ny fristående vattenvårdsmyndighet. Länsingenjörskontoren skulle ställas direkt under denna. I fråga om resurserna vid den föreslagna vattenvårdsmyndigheten förutsätts inga större förstärkningar i förhållande till vad som nu finns vid de organ som föreslås uppgå i den nya organisationen. Förslaget tillstyrks av så gott som samtliga instanser, däribland de av omorganisationen närmast berörda myndigheterna, nämligen statens vatteninspektion och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Många instanser finner emellertid — även om de godtar den av kommittén förordade organisationen såsom en minimiåtgärd — att en samordning av resurserna på naturvårdsområdet, inkl. vatten- och luftvårdsområdena, är nödvändig, i vart fall på längre sikt. Till dessa instanser hör bl. a. naturvårdsnämnden, vatteninspektionen, vattenöverdomstolen och statskontoret. Luftvårdsnämnden har emellertid för sin del inte ansett det vara en klok åtgärd att i dagens läge sammanföra luftvården med vattenvården. Nämnden har nyligen påbörjat sitt arbete och en omorganisation skulle enligt nämnden menligt påverka uppbyggnadsarbetet. Vad gäller vatten- och avloppsorganisationens, dvs. väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrås samt länsingenjörskontorens, ställning har bl. a. byggnadsstyrelsen framhållit, att vatten- och avloppsbyråns verksamhet närmast får ses som en på samhällsplanering och samhällsbyggande inriktad verksamhet. Enligt styrelsen bör därför byrån få en nära organisatorisk anknytning till samhällsplaneringen.

Med hänsyn till vad som sålunda uttalats från remisshall vill jag anföra följande. Luftvårdsnämndens invändning mot att inlemma luftvårdsarbetet i en större naturvårdsorganisation har gällt de störningar som kan uppstå i luftvårdsarbetet i samband med en omorganisation. Enligt min mening bör en omorganisation kunna genomföras utan att större störningar behöver inträffa. Inom en ny organisation kommer självfallet luftvårdsarbetet att fortsättas och vidareutvecklas. De erfarenheter, som nu samlas inom luftvårdsnämnden, kommer sålunda den nya organisationen till del. Under tiden mellan ett beslut om en ändrad organisation och dess ikraftträdande bör arbetet inom den befintliga organisationen sålunda inte bara kunna fortgå efter de tidigare riktlinjerna utan även intensifieras. Detta gäller självfallet även övriga av en omorganisation berörda organ. Jag finner alltså att luftvårdsnämndens invändningar inte kan utgöra något skäl mot en sådan samordnad organisation för naturvårdsverksamheten, som jag i det föregående i princip uttalat mig för.

Vad gäller byggnadsstyrelsens uttalande om sambandet mellan vatten- och avloppsorganisationens verksamhet och en på samhällsplanering och samhällsbyggande inriktad verksamhet vill jag först framhålla att länsingenjörskontoren i dag i praktiken även tjänstgör som regional organisation för vatteninspektionen. Vattenvårdskommitténs förslag innebär, såsom tidigare nämnts, att vatteninspektionen och vatten- och avloppsbyrån sammanförs till en vattenvårdsmyndighet. Vid remissbehandlingen har detta, med få undantag, tillstyrkts, däribland av vatteninspektionen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. De skäl, som därvid varit avgörande, torde vara relevanta även vid överväganden om att sammanföra vatteninspektionen och vatten- och avloppsorganisationen med en för hela naturvårdsfältet gemensam organisation, inom vilken vattenvårdsfrågorna måste få en framträdande plats. Jag vill också framhålla att naturvårdsorganisationen i hög grad måste vara inriktad på att inom sitt område medverka i samhällsplaneringen. Jag anser det därför riktigt att även vatten- och avloppsorganisationen ingår i en samordnad naturvårdsorganisation.

Från de principiella utgångspunkter jag tidigare redovisat och med hänsyn till vad jag nyss anfört finner jag mig böra förorda, att statens vatteninspektion, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå samt statens luftvårdsnämnd sammanförs med statens naturvårdsnämnd, som sålunda blir ett centralt organ för hela naturvårdsområdet. Principbeslut härom bör fattas nu. Sammanföringen måste föregås av ett noggrant förberedelsearbete, varför tidpunkten för omorganisationen bör bestämmas till den 1 juli 1967. Då länsstyrelserna nu har ansvaret för naturvårdsverksamheten på det regionala planet bör länsingenjörskontoren inordnas i dessa. Detta bör också ske den 1 juli 1967. Jag vill i sammanhanget understryka att — såsom uttalats i prop. 1963: 71 — nära kontakt bör upprätthållas mellan naturvårdsorganisationen och de organ som har ansvaret för bebyggelseplaneringen.

Förberedelsearbetet bör igångsättas så snart statsmakternas beslut i frågan föreligger och avse såväl den centrala som den regionala naturvårdsorganisationen. Vid dimensioneringen av personalorganisationen m. m. bör övervägas de kompletteringar och/eller justeringar av de nuvarande myndigheternas arbetsuppgifter på vatten- och luftvårdsområdena, som kan visa sig erforderliga i samband med omorganisationen.

I sitt yttrande över vattenvårdskommitténs betänkande har statskontoret förklarat sig berett att medverka, om en samordning av naturvårdsverksamheten anses böra närmare övervägas. Jag finner det naturligt att statskontoret kopplas in på arbetet med den närmare utformningen av den av mig förordade naturvårdsorganisationen.»

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 99 av herr *Lundström m. fl.*, likalydande med II: 129 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställt, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förnyad utredning angående vattenvården med speciellt hänsynstagande till vattendragens indelning i olika kvalitetsklasser,

2) I: 535 av herr *Hilding m. fl.* och II: 649 av herr *Tobé m. fl.*, i vilka likalydande motioner hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att vad i motionerna anförts tas i beaktande vid utarbetande av förslag till ny vattenvårdsorganisation samt att skyndsamt utredning verkställas angående lagstiftning om vattenvårdsförbund,

3) I: 538 av herr *Schött*, likalydande med II: 641 av herrar *Bengtson* i Solna och *Lothigius*, vari hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning angående effektivaste åtgärder för självrening av starkt förorenade vattendrag,

4) II: 863 av herrar *Elmwall* och *Persson* i Heden, vari hemställt, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 97 måtte *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om tillsättande av en särskild utredning för övervägande av en effektivare vattenvårdslagstiftning särskilt med hänsyn till i motionen berörda intressen, såsom glesbebyggelsen, livsmedelsförsörjningen, folkhälsan, naturskyddet och den allmänna trivseln i samhället, *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt prövning av frågan om en i vattenvårdsorganisationen ingående parasitologisk forskningsorganisation i enlighet med motionens syfte, samt

5) II: 864 av herr *Lorentzon m. fl.*, vari föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning av frågan om ett starkare ekonomiskt stöd från industrins sida för åstadkommande av åtgärder mot vattenföroreningarna samt för forskning på området i den riktning som angivits i motionen.

Motionerna I: 99 och II: 129 har i nu angiven del hänvisats till jordbruksutskottet och i övrigt till andra lagutskottet.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till motionerna II: 129, II: 641, II: 649, II: 863 och II: 864.

Vidare torde få anmälas, att till jordbruksutskottet i förevarande sammanhang inkommit skrift från *Länsingenjörers förening*.

Utskottet. Såsom framhållits i propositionen nr 97 utgör föroreningarna av naturen, framför allt av vattnet och luften, en allt allvarligare samhällsfråga. Kraven på effektiva samhälleliga insatser på vattenvårdens och luftvårdens områden liksom i fråga om naturvården i övrigt har alltmer skärpts. Under senare år har också flera betydelsefulla åtgärder vidtagits av statsmakterna för att komma till rätta med naturvårdsproblemen. 1963 års riksdag har fastslagit riktlinjer för en intensifierad naturvårdsverksamhet från det allmännas sida. Inrättandet samma år av statens naturvårdsnämnd

och statens luftvårdsnämnd innebar en viktig utbyggnad av de administrativa resurserna på området. Medel har anvisats i ökad utsträckning för forskning och tekniskt utvecklingsarbete samt undersökningar av direkt och indirekt betydelse för naturvårdsarbetet. Vidare har 1964 års naturresursutredning i uppdrag att utreda och lägga fram förslag rörande naturresursforskningens organisation. Flera författningsändringar har vidtagits, senast år 1964, i syfte att motverka vattenförorening. Inom särskilt tillkallad utredning pågår arbete med att utforma en lagstiftning om immissioner, dvs. luftföroreningar, buller och liknande omgivningsstörningar från fast egendom. Fr. o. m. innevarande år gäller vidare en ny naturvårdslag.

Genom förevarande proposition framläggs förslag om en gemensam organisation för naturvården, vattenvården och luftvården. Statens vatteninspektion, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå samt statens luftvårdsnämnd föreslås bli sammanförda med statens naturvårdsnämnd den 1 juli 1967. Länsingenjörskontoren bör enligt förslaget vid samma tidpunkt inordnas i länsstyrelserna. Tiden för omorganisationen har valts med hänsyn till att sammanföringen måste föregås av ett noggrant förberedelsearbete, avseende såväl den centrala som den regionala naturvårdsorganisationen. Vid dimensioneringen av personalorganisationen m. m. bör enligt departementschefen övervägas de kompletteringar och justeringar av de nuvarande myndigheternas arbetsuppgifter på vatten- och luftvårdsområdena, som kan visa sig erforderliga i samband med omorganisationen.

Förslaget ingår som ett led i ett av departementschefen angivet, vidareutvecklat handlingsprogram för det allmännas medverkan i natur- och miljövårdsarbetet. Sammanföringen av ifrågavarande organ syftar till att samordna och effektivisera de splittrade resurserna på vattenvårdsområdet och åstadkomma en för hela naturvårdsområdet samlad, slagkraftig organisation. Remissbehandlingen av vattenvårdskommitténs i propositionen återgivna, mera begränsade organisationsförslag (betänkandet SOU 1964: 60) har enligt departementschefen gett belägg för att det är en rationell handlingslinje att åstadkomma en sådan samordning. Utskottet anser för sin del, att Kungl. Maj:ts förslag innebär en ändamålsenlig lösning av de organisatoriska problemen på naturvårdsområdet. I enlighet härmed tillstyrker utskottet, att de riktlinjer för vatten- och luftvårdens organisation som förordats i propositionen godkänns av riksdagen.

Som en viktig punkt i nyssnämnda handlingsprogram anger departementschefen att ökade resurser ställs till förfogande för forskning och tekniskt utvecklingsarbete, vars resultat snabbt kan nyttiggöras i det praktiska naturvårdsarbetet. En viktig del av en aktiv naturvårdspolitik är, anför departementschefen vidare, att lagstiftningen på området har en utformning, som ger de ansvariga myndigheterna möjlighet att hävda naturvårdsintressena mot andra konkurrerande intressen. Särskilda överväganden torde enligt departementschefen vara erforderliga beträffande en ändrad lag-

stiftning på vattenvårdsområdet i syfte att åstadkomma ett bättre skydd av våra vattentillgångar. Vad departementschefen i dessa delar anfört föranleder inget särskilt uttalande från utskottets sida.

Motionsvis har väckts yrkanden om att riksdagen hos Kungl. Maj:t påkallar utredningar angående ett flertal frågor på vattenvårdens område. Sålunda har i motionerna I: 99 och II: 129, såvitt desamma hänvisats till utskottet, föreslagits att förnyad utredning företas angående vattenvården med speciellt hänsynstagande till vattendragens indelning i olika kvalitetsklasser. Vidare har i motionen II: 863 påyrkats, att en särskild utredning tillsätts för övervägande av en effektivare vattenvårdslagstiftning särskilt med hänsyn till i motionen berörda intressen, såsom glesbebyggelsen, livsmedelsförsörjningen, folkhälsan, naturskyddet och den allmänna trivseln i samhället. I motionerna I: 538 och II: 641 respektive motionerna I: 535 och II: 649 har därjämte framförts vissa mera begränsade utredningsförslag angående effektivaste åtgärder för självrening av starkt förorenade vattendrag samt angående lagstiftning om vattenvårdsförbund. Mot bakgrunden av departementschefens i det föregående återgivna uttalanden rörande ett vidareutvecklat handlingsprogram för det allmännas medverkan i natur- och miljövårdsarbetet anser sig utskottet kunna förutsätta, att Kungl. Maj:t låter verkställa erforderliga utredningar kring i motionerna berörda spørsmål allteftersom förhållandena så påkallar. Utskottet finner därför, att syftet med ifrågavarande motionsyrkanden kommer att tillgodoses utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

I motionen II: 864 har föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning av frågan om ett starkare ekonomiskt stöd från industrins sida för att åstadkomma åtgärder mot vattenföroreningarna samt för forskning på området. Emellertid har enligt departementschefen Kungl. Maj:t tillkallat en särskild sakkunnig för förhandlingar med representanter för industrin om att inrätta ett av staten och industrin gemensamt finansierat forskningsinstitut för vatten- och luftvård. Enligt utskottets mening torde, i avvaktan på förslag i ämnet från Kungl. Maj:ts sida, ej heller förevarande yrkande påkalla någon riksdagens åtgärd. Vad gäller yrkandet i motionen II: 863 att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam prövning av frågan om en i vattenvårdsorganisationen ingående parasitologisk forskningsorganisation får utskottet erinra om att hithörande spørsmål behandlas av 1964 års naturresursutredning. Utskottet finner med hänsyn härtill någon åtgärd i anledning av motionsyrkandet ej vara erforderlig.

Enligt motionerna I: 535 och II: 649 bör en representant för limnologin ingå i ledningen för ett blivande vattenvårdsorgan. Vidare uttalas i motionerna bl. a. att det kan ligga en fara i att partsintressen blir representerade i styrelsen för organet. Motionärerna hemställer, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att vad i motionerna anförts beaktas när för-

slag till ny vattenvårdsorganisation utarbetas. Enligt vad utskottet erfarit har synpunkter, liknande de i motionerna anförda, framförts från flera håll vid remissbehandlingen av vattenvårdskommitténs förut nämnda betänkande angående vattenvårdens organisation m. m. Utskottet utgår därför från att dessa spörsmål kommer att beaktas i samband med den närmare utformningen av naturvårdsorganisationen. Med hänsyn härtill finner utskottet ej heller detta motionsyrkande behöva föranleda någon särskild åtgärd.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de riktlinjer för vatten- och luftvårdens organisation som förordats i propositionen nr 97,

b) anse motionerna I: 99 och II: 129, såvitt nu är i fråga, ävensom motionerna I: 535 och II: 649, I: 538 och II: 641, II: 863 samt II: 864 besvarade med vad utskottet i det föregående anført.

Stockholm den 11 maj 1965

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR NILSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Hjalmar Nilsson, Lage Svedberg, Nils Hansson, Carl Eskilsson*, Mossberger, Hedström, Hermansson, Magnusson, Gunnar Pettersson och Isacson;

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie*, fru Lindskog, herrar Arweson, Eliasson i Moholm, Persson i Skänninge, Nilsson i Lönsboda, Trana, Eskilsson i Likenäs*, Persson i Heden och Berndtsson*.

* Ej närvarande vid justeringen.